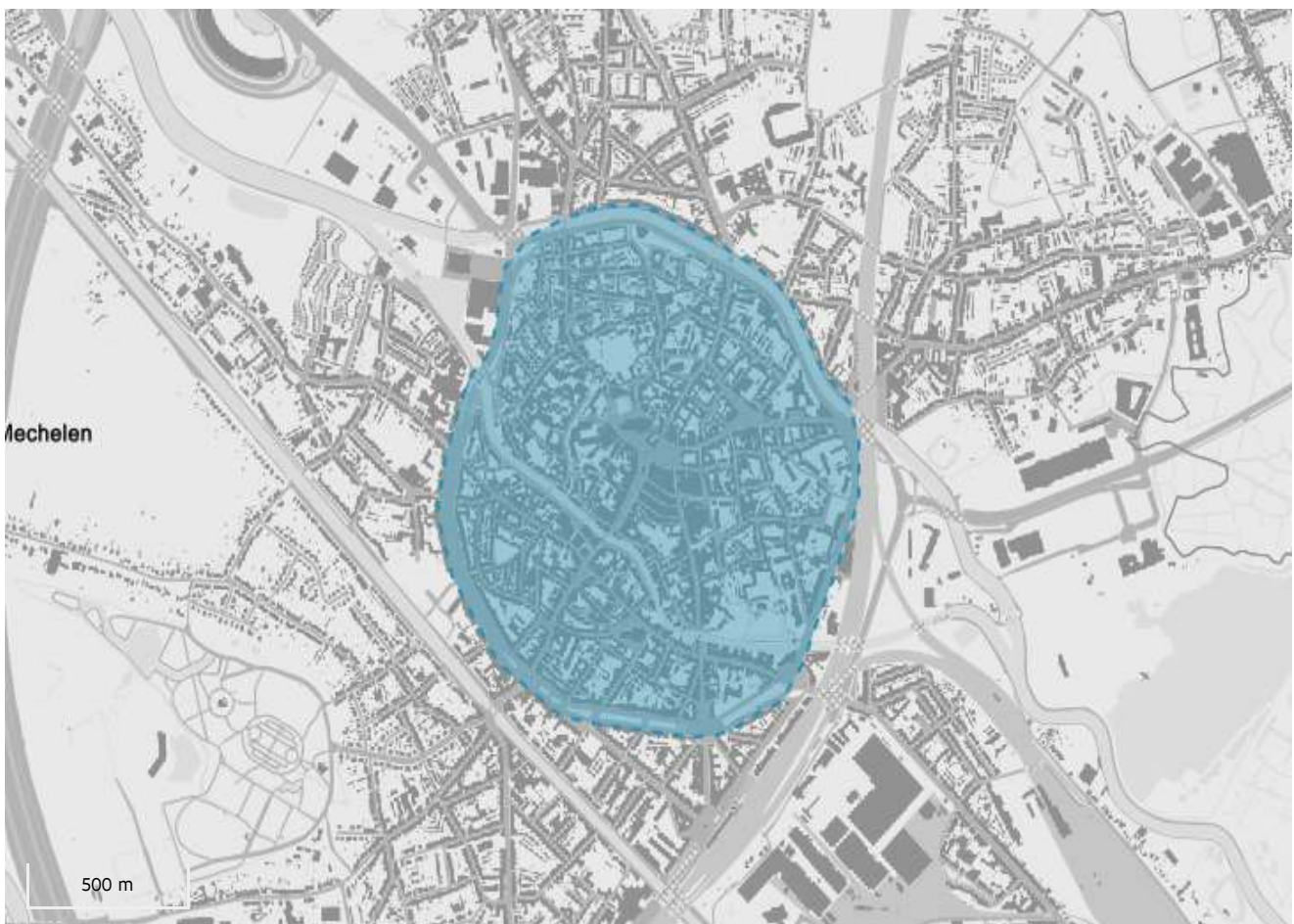

[\(//\)](#)

Inventaris

VASTGESTELDE ARCHEOLOGISCHE ZONE

Historische stadskern van Mechelen

vastgestelde archeologische zone van 19-02-2016 tot heden**ID:** 11905 **URI:** <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11905>

Besluiten

[Historische stadskern Mechelen \(https://id.erfgoed.net/besluiten/5905\)](https://id.erfgoed.net/besluiten/5905)**vaststellingsbesluiten:** 19-02-2016 ID: 5905

Rechtsgevolgen

i Meer informatie over de rechtsgevolgen van vaststellingen vind je op onze website (<https://www.onroenderfgoed.be/juridische-gevolgen-van-een-vaststelling>).

Alternatieve namen

Malines

Provincie

Antwerpen

Gemeente

Mechelen

Deelgemeente

Mechelen

Straat

Onbepaald

Locatie

Mechelen (Mechelen)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

1 766 617m²

Typologie: stadsomwallingen (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1159>),
steden (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1065>)

Datering: middeleeuwen (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1227>),
nieuwe tijd (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1236>)

Beschrijving

De historische stadskern is een immense en complexe archeologische zone die het resultaat is van een eeuwenlange intense bewoning binnen de stedelijke grenzen, meestal een

omwalling. De stadsplattegrond kent een cumulatief karakter en verschillende fasen, met een oude nederzettingskern die soms teruggaat op een vroeg- of pre-middeleeuwse aanwezigheid. Voor de afbakening is in eerste instantie gekeken naar het 19de-eeuwse gereduceerde kadaster omdat dit de eerste nauwkeurige kadasterkaart is die nog een tijdsbeeld geeft van voor de industrialisering.

Aanduiding van Is de vaststelling van

Historische stadskern van Mechelen

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/140035>)

Mechelen (Mechelen)

Deze zone omvat de historische stadskern van Mechelen.

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: *Historische stadskern van Mechelen* [online],
<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11905>
(<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11905>) (geraadpleegd op 6 maart 2026).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche? Meld het ons via het contactformulier (/contact?uri=<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11905>).

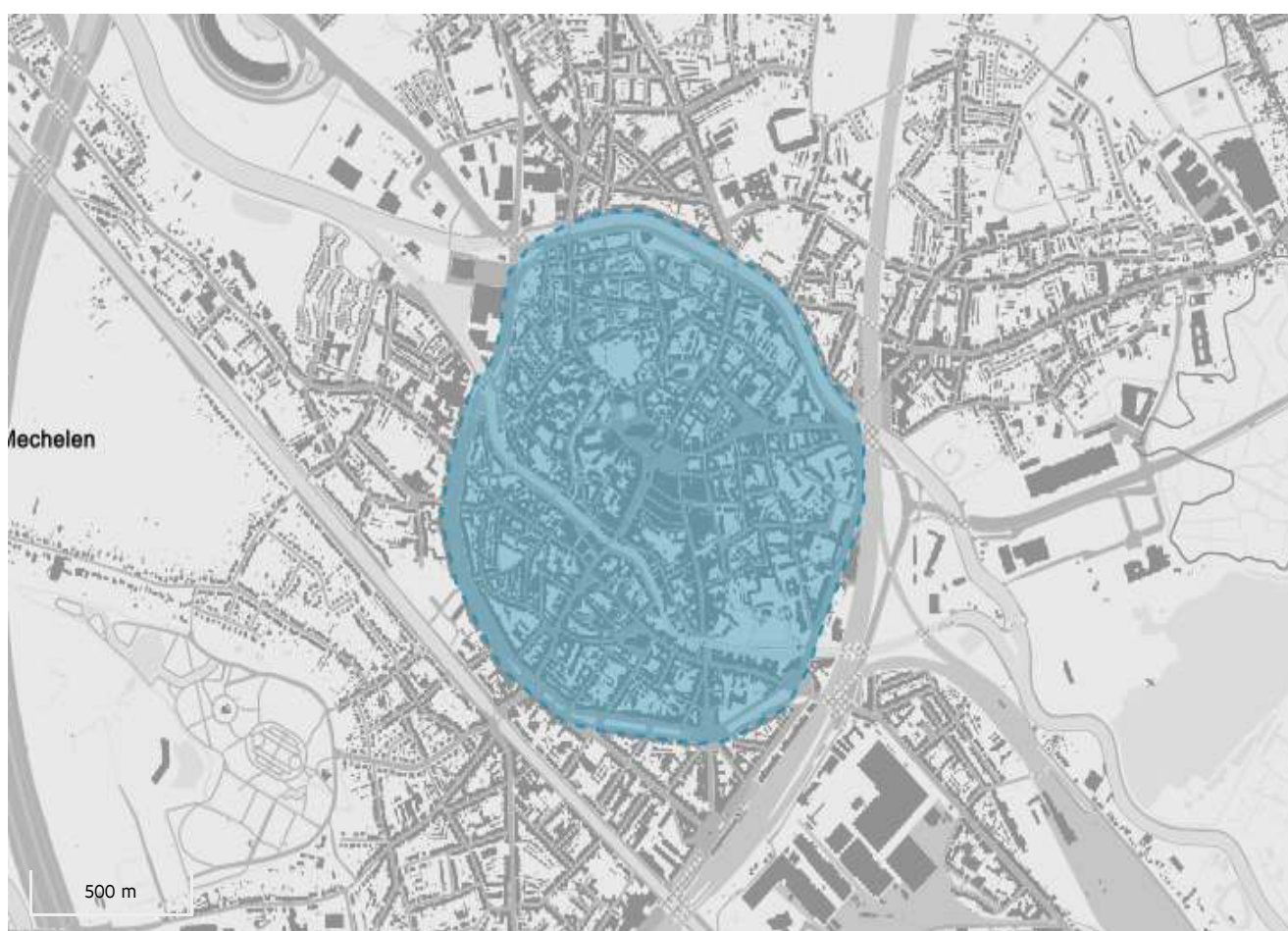
[\(//\)](#)

Inventaris

ERFGOEDOBJECT

Historische stadskern van Mechelen

archeologisch geheel

ID: 140035 URI: <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140035>

Juridische gevolgen

- is aangeduid als vastgestelde archeologische zone Historische stadskern van Mechelen (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/11905>)

Deze vaststelling is geldig sinds 19-02-2016

Alternatieve namen

Malines

Provincie

Antwerpen

Gemeente

Mechelen

Deelgemeente

Mechelen

Straat

Onbepaald

Locatie

Mechelen (Mechelen)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

1 766 617m²

Bewaringstoestand

Bewaard

Erfgoedwaarde

Aanwezig

Typologie: stadsomwallingen (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1159>).

steden (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1065>)

Datering: middeleeuwen (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1227>),

nieuwe tijd (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1236>)

AZ-project historische stadskernen

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/1145>) (bureauonderzoek, inventarisatie: van 2010 tot 2014)

Beschrijving

Algemene Beschrijving

De stad is gegroeid uit twee kernen: een handelsnederzetting of *portus* op de hoge linkeroever van de Dijle en een religieus centrum op de lager gelegen rechteroever. De historische kern wordt sinds de tweede helft van de 13de eeuw begrensd door de tweede stadsomwalling, die beide prestedelijke kernen omvat en een oppervlakte van ca. 176 ha beslaat. Waar voorheen de tweede stadsomwalling liep, loopt nu de R12. Het stadsdeel op de rechteroever ligt grotendeels op een hoogte tussen 7 m en 12 m TAW. Op de linkeroever bedraagt de hoogte ongeveer 5 m TAW, met uitschieters tot 6 à 8 m op de top van een zandrug die het tracé Scheerstraat-Grote Markt-Beffersstraat-Veemarkt-Keizerstraat volgt (zie *infra*) en langs de R12 tussen de Sint-Katelijnestraat en de Bleekstraat. Beide stadsdelen, linker- en rechteroever, worden gekenmerkt door een verschillende geomorfologie. De hoge linkeroever maakt deel uit van het zandige interfluvium tussen Dijle en Zenne, terwijl de lager gelegen rechteroever gekenmerkt wordt door lemige alluviale rivierafzettingen van de Dijle. In dit alluviaal gebied komen evenwel ook zandige opduikingen voor. Op diverse locaties heeft zich in dit zand een podzolbodem gevormd. Naast de Dijle komen in de lager gelegen delen van de stadskern ook kleinere waterlopen voor, de zogenaamde vlietjes. Een aantal van deze vlietjes gaat terug op natuurlijke vertakkingen van de Dijle en wordt onder meer gekenmerkt door de aanwezigheid van veen, andere zijn duidelijk door de mens gegraven. Op het gewestplan staat de zone grotendeels ingekleurd als woongebied en woongebied met cultureel- historische en/of esthetische waarde, maar ook waterwegen, parkgebieden en milieubelastende industrieën komen voor.

Archeologische nota

De Dijle loopt vlak langs de steilrand die de linkerzijde van het brede rivierdal markeert, terwijl de rechteroever meer geleidelijk oploopt. Het is geen toeval dat net op deze plaats een nederzetting ontstond. Vanuit oostelijke richting dringt een zandrug diep het moerassige rivierdal binnen, waardoor beide oevers plaatselijk op korte afstand van elkaar liggen (Troubleyn e.a 2007, 13). Dit maakte de locatie tot een ideale oversteekplaats, wellicht de enige in de wijde omtrek. Vermoedelijk was de oversteekplaats aanvankelijk niet meer dan een voorde, een doorwaadbare plaats, eventueel met een, plaatselijk met stenen, verstevigde bedding en een eenvoudige houten brug voor voetgangers. Door de aanleg van dijken, vanaf de 12de eeuw, en de bouw van kades werd het water opgestuwd, waardoor de rivier niet langer doorwaadbaar was en dus werd de voorde vervangen door een brug. De huidige Grootbrug wordt voor het eerst vermeld in 1261. Het strategisch belang van deze flessenhals kan moeilijk overschat worden. In de vroege middeleeuwen vormde de Dijle wellicht de grens tussen de *pagus Brabant* en de *pagus Rien* of *Rijen*, respectievelijk op de

linker- en de rechteroever. Er zijn aanwijzingen dat zich op beide oevers verdedigingswerken bevonden, al dan niet met een residentiële functie, bijvoorbeeld op de Kattenberg op de linkeroever en ter hoogte van de voormalige Commanderie van Pitsenburg en in de buurt van de voormalige Kerkhofpoort op de rechteroever (Kinnaer 2011, 23-24). Harde bewijzen en materiële resten ontbreken echter vooralsnog.

Wie de controle had over de oversteekplaats op de Dijle, had ook de controle over een belangrijk deel van de economische trafiek in de wijde omgeving van Mechelen, tussen de vruchtbare kouters ten zuidwesten van de stad en de armere zandgronden ten noordoosten. Bovendien was ter hoogte van de oversteekplaats op de linkeroever, dus aan Brabantse zijde, een *portus* gegroeid (Lettany 2003, 20 en 30). Wellicht ging men om die reden over tot het bouwen van een eerste, halfcirkelvormige omwalling op de linkeroever. Bij archeologisch onderzoek in 2001 op de site Lamot werden sporen van deze omwalling aangetroffen, bestaand uit een ca. 12 m brede droge gracht en een aarden wal. Delen van de houten beschoeiing van deze *Oude Veste* konden gedateerd worden in de periode na 1125, wellicht omstreeks 1200. Het tracé van deze oudste omwalling is tot op heden bewaard in het stratenpatroon. Net buiten de omwalling stond de Onze-Lieve-Vrouw-over-de-Dijlekerk, gewijd aan de patrones van de oudste Mechelse parochie.

Op de lager gelegen en bijgevolg nattere rechteroever zijn uit die periode vooralsnog geen sporen aangetroffen van een gelijkaardig verdedigingswerk, al denken sommigen wel een patroon te herkennen in het netwerk van vlietjes die tot het begin van de 20ste eeuw als open water door de stad liepen. Archeologisch onderzoek heeft uitgewezen dat een aantal van deze vlietjes teruggaat op natuurlijke vertakkingen van de Dijle, terwijl andere duidelijk kunstmatig zijn. Mogelijk bood de moerassige omgeving aanvankelijk voldoende bescherming aan de nederzetting op deze oever. Aangenomen wordt dat het nederzettingsareaal zich aan deze zijde van de Dijle aanvankelijk beperkte tot de hoger gelegen landtong, evenwel met uitzondering van sites als het eerder genoemde Pitsenburg die voor hun (veronderstelde) defensieve functie gebruik konden maken van de overvloedige aanwezigheid van water. De lager gelegen en dus nattere delen kwamen over het algemeen pas later in aanmerking voor bewoning (zie *infra*).

Terwijl zich op de linkeroever een handelsnederzetting had gevormd, groeide de kop van de landtong uit tot een religieus centrum. Volgens de *Vita Rumoldi* in de 8ste eeuw, maar op basis van de datering van de skeletresten in het reliekschrijn van Sint-Rombout waarschijnlijk al in de late 6de of 7de eeuw, kwam Rumoldus als missionaris van de Britse Eilanden naar het Mechelse (Van Strydonck e.a. 2006, 86-89). De lokale heer Ado zou hem uit dankbaarheid een stuk grond geschonken hebben om er een kerk te bouwen. Door de wonderen die Rumoldus had verricht en diens heiligverklaring werd Mechelen een belangrijk bedevaartsoord. Op basis van geschreven bronnen wordt verondersteld dat de verering van Sint-Rombout aanleiding gaf tot het ontstaan van een vroegmiddeleeuwse abdij en dat het kapittel dat in 1024-1025 voor het eerst vermeld wordt en in 1134 de parochierechten van Mechelen verwierf, de opvolger is van deze bij de invallen van de Noormannen verlaten site. Waar deze abdij zich precies bevond, is echter tot op de dag van vandaag onduidelijk. De oudste vermelding van zowel de abdij als van Mechelen zou dateren uit 870, wanneer in de *Annales Bertiniani* een abdij *apud Maalinas* opduikt (Rombaut 1997, 20-21).

De aantrekkingskracht van de relieken van Sint-Rombout zal zeker in de vroegste fase een belangrijke motor geweest zijn voor de ontwikkeling van de nederzetting op de

rechteroever. Tot nog toe zijn slechts weinig archeologische sporen gekend die meer licht werpen op deze periode. Maar dat er bewoning was, bewijzen onder meer enkele losse vondsten ter hoogte van het Sint-Romboutskerkhof, destijds onderdeel van het kapitteldomein (Depuydt e.a. 2013, 86-87 en 95-96). Vanuit het kapitteldomein vertrok een waaivormig netwerk van wegen. Een van de belangrijkste wegtracés liep over de eerder genoemde landtong richting Heist-op-den-Berg en verder naar het oosten, richting Luik. Op het einde van de vroege en tijdens de volle middeleeuwen waren het de Luikse prinsbisschoppen die in Mechelen de lakens uitdeelden.

In de late middeleeuwen, met de komst van de familie Berthout, ging de stad echter meer en meer een eigen koers varen. Vanaf het begin van de 13de eeuw droegen opeenvolgende generaties van Berthouts de titel van stadsheer van Mechelen. Dankzij hun diplomatieke optreden kende Mechelen een onwaarschijnlijke bloeiperiode, zowel economisch als bestuurlijk. Met de bouw van de tweede stadsomwalling in 1264-1268 werden beide oevers verenigd en werd er ruimte gecreëerd voor nieuwe bouwgronden en nijverheden, onder meer door de lager gelegen en bijgevolg nattere terreinen binnen de stadsomwalling op te hogen en de vlietjes te kanaliseren (landwinning) (Troubleyn e.a. 2007, 29). Ook een aantal religieuze orden, zoals de minderbroeders, hadden zich inmiddels in de stad gevestigd. In de tweede helft van de 13de en bij het begin de 14de eeuw werd de Mechelse binnenstad opgedeeld in verschillende parochiewijken. Houtbouw werd onder meer omwille van de brandveiligheid vervangen voor constructies in baksteen en terwijl de weinige statige gebouwen tot dan toe in Doornikse kalksteen waren opgetrokken, koos men vanaf nu vooral voor kalkzandsteen en baksteen. Gebouwen als de stadsgevangenis (het zogenaamde Steen) en het Schepenhuis, beide aan de Markt van Mechelen (nu de Grote Markt), stonden symbool voor deze pas verworven stedelijke vrijheid (Troubleyn e.a. 2007, 32-39). Diverse werven, markten en hallen, onder meer voor de verkoop van het Mechels kwaliteitslaken, waren op hun beurt de veruitwendiging van het economisch belang van de stad. Het overgrote deel van de beroepsbevolking was georganiseerd in ambachten. Een aantal van deze ambachten zijn vrij goed gekend uit de historische bronnen. Maar voor enkele minder bekende, zoals de pottenbakkers, teerlingmakers of hoornbewerkers, blijkt het bodemarchief de belangrijkste bron van informatie.

Op het einde van de 14de eeuw ging de titel van heer van Mechelen over op de hertogen van Bourgondië. Een kleine eeuw later besliste Karel de Stoute om in Mechelen een aantal bestuurlijke instellingen te vestigen, in het bijzonder het Parlement van Mechelen en de Algemene Rekenkamer, en werden ook de laatste banden met Luik doorgesneden. De komst van de Bourgondiërs luidde een nieuwe bloeiperiode in. Margareta van York, weduwe van Karel de Stoute, vestigde zich met haar hofhouding in Mechelen en had haar paleis in de huidige Keizerstraat. Aan de overzijde van de straat liet Margareta van Bourgondië, landvoogdes van de Nederlanden van 1507 tot aan haar dood in 1530, haar eigen paleis bouwen. Ook de latere keizer Karel V verbleef een tijd in Mechelen en kreeg er een deel van zijn opleiding. De bestuurlijke instellingen, zoals de Grote Raad, en de hofcultuur hadden een belangrijk aanzuigeffect. Kunstenaars en wetenschappers boden hun diensten aan. Straten en pleinen werden heraangelegd en de stad kreeg een grondige opknapbeurt. Als gevolg van de bouwwoede van hoogwaardigheidsbekleders, edelen en patriciërs werd Mechelen de stad van de paleizen. Ook tal van abdijen droegen hun steentje bij door de bouw van *refugia*, letterlijk vertaald vluchthuizen, doch duidelijk getuigend van de financiële status van deze kerkelijke instellingen. Niet alleen het bouwkundig patrimonium getuigt

vandaag nog van deze welstand, ook bijvoorbeeld de inhoud van beerputten blijkt zeer informatief, bijvoorbeeld deze van het *refugium* van Hélécine op de site Het Spijker en deze van het Hof van Busleyden.

Met de verhuis van de bestuurlijke instellingen en de hofhouding naar Brussel in de eerste helft, de ontploffing van de Zandpoort omstreeks het midden en de godsdiensttroebelen in de tweede helft van de 16de eeuw keerde het tij voor Mechelen. Zowel de binnen als de buiten de stadsomwalling gelegen kloosters, met inbegrip van het begijnhof *extra muros*, raakten tijdens de beeldenstorm, de Spaanse furie en de Engelse furie zwaar beschadigd en hun bewoners sloegen op de vlucht. Tegen het einde van de eeuw keerden heel wat kloosterlingen terug, maar uit veiligheidsoverwegingen kozen ze er alle voor om zich binnen de stadsomwalling te vestigen. Zo werd de stad van paleizen in de 17de eeuw de stad van de kloosters. De stichting van het aartsbisdom Mechelen in 1559 en de komst van nieuwe congregaties zoals de jezuïeten als exponent van de Contrareformatie droegen daar natuurlijk toe bij. Daarenboven werd Mechelen een garnizoensstad.

Voor de kloosters bleek de veiligheid van de stad echter relatief toen keizer Jozef II aan het einde van de 18de eeuw een groot aantal religieuze orden afschafte. De keizer besliste tevens dat er niet langer begraven mocht worden op de kerkhoven in de binnenstad, waaronder het Sint-Romboutskerkhof dat op dat moment al minstens acht eeuwen in gebruik was, zo blijkt uit de resultaten van de archeologische opgraving die er in 2009-2011 plaatsvond (Depuydt e.a. 2013). Een tweede klap kwam er voor de kloosters met de Franse Revolutie en de verbeurdverklaring en verkoop van zowat alle kerkelijke goederen. Een aantal van de kloosters werd omgevormd tot kazerne, arsenaal of militair hospitaal.

De komst van de Fransen betekende ook het definitieve einde van de vesting Mechelen. In de loop der eeuwen had men de in oorsprong laatmiddeleeuwse stadsomwalling stelselmatig aangepast en uitgebouwd als antwoord op nieuwe belegeringstechnieken (Robberechts 2011, 230-231). In tegenstelling tot heel wat steden in de Oostenrijkse Nederlanden die op bevel van Jozef II waren begonnen met de systematische ontmanteling van hun verdedigingswerken, was men in Mechelen blijkbaar wegens een gebrek aan financiële middelen voor het onderhoud al eerder met de afbraak gestart. De door het slechten van de omwalling vrijgekomen gronden werden deels verhuurd of verkocht en deels ingericht als brede schaduwrijke boulevards. De stadsgracht werd verpacht als visplaats en pas omstreeks het midden van de 19de eeuw gedempt. Van de twaalf stadspoorten rest vandaag enkel nog de Brusselpoort, gebouwd omstreeks 1300.

In de 19de eeuw liet ook de industriële revolutie haar sporen na. In 1835 reed tussen Brussel en Mechelen de eerste trein op het Europese vasteland en de daaropvolgende jaren werd het Belgische spoorwegennet verder uitgebouwd met Mechelen als een van de belangrijkste knooppunten. Tussen de stadskern en het station ontstond een geheel nieuwe wijk. Met de komst van de trein draaide ook de industrie op volle toeren. De nood aan werkkrachten werd gelenigd door gezinnen die het platteland achter zich lieten om zich te vestigen in de stad. Ze namen hun intrek in vaak armzalige kleine woningen, soms het resultaat van een opsplitsing van grotere oude panden zoals werd vastgesteld in het Paardenstraatje. De explosieve bevolkingstoename zorgde echter voor heel wat uitdagingen.

Een aantal van deze problemen werd opgelost door de komst van enkele nieuwe congregaties die zich onder meer gingen toeleggen op het onderwijs. Het is het begin van

Mechelen als de stad van de scholen, na stad van paleizen en stad van kloosters. Aan het einde van de 19de eeuw werd ook werk gemaakt van het verder droogleggen van de stad. Om hygiënische redenen werden zowat alle vlietjes gedempt en vervangen door riolering en bij het begin van de 20ste eeuw werd de Afleidingsdijle aangelegd die tot doel had het overtollige water om de stad te leiden opdat de binnenstad in de toekomst gespaard zou blijven van overstromingen. De strijd tegen het water blijkt overigens een rode draad doorheen de Mechelse geschiedenis en is in grote mate bepalend geweest voor de opbouw van het bodemarchief in de binnenstad. Opeenvolgende ophogingslagen, aangebracht bij het begin van zowat elke nieuwe bewoningsfase in een poging om de voeten droog te houden, vormen immers een buffer die de bewaring van de archeologische sporen positief heeft beïnvloed. Op sommige plaatsen bevindt de moederbodem zich op 3 m of meer onder het huidige straatniveau, met als gevolg dat onder de vloer van 19de-eeuwse kelders nog middeleeuwse sporen bewaard kunnen zijn, zoals bleek op de site Euroshopping/Het Clarenhof. Een ander voorbeeld zijn de intacte podzolbodems die vooral op de hogere delen van de stad worden aangetroffen. Op de site Stompaertshoek zijn in een dergelijke bodem de resten van kampplaatsen van mesolithische jagers-verzamelaars aangetroffen (Troubleyn & Kinnaer 2014, 134-138). Vondsten als deze tonen aan dat de dichtbebouwde stadskern een nog groter archeologisch potentieel heeft dan men wellicht initieel zou verwachten.

Evaluatie van de bewaringstoestand en motivatie voor de afbakening

Uit het voorgaande blijkt reeds de uitzonderlijke bewaringstoestand van het bodemarchief in de Mechelse binnenstad. Het huidige stratenpatroon komt nog grotendeels overeen met de toestand zoals die in de loop van de middeleeuwen quasi organisch gegroeid is. Pas bij het begin van de 21ste eeuw is men systematisch begonnen met het aanleggen van grote openbare ondergrondse parkeergarages in de binnenstad en het opleggen van een parkeernorm van anderhalve parkeerplaats per nieuwe wooneenheid (waardoor ook private ontwikkelaars zich in de dichtbebouwde stadskern verplicht zien om ondergrondse parkeergarages te bouwen). Tot op heden werd nagenoeg elk van deze grote ingrepen archeologisch opgevolgd.

De stedelijke ruimte bewaart sporen van samenlevingen die daar achtereenvolgens aanwezig waren en deze ruimte aan hun noden hebben aangepast. Ze is met andere woorden het resultaat van een complex levenstraject waarbij de invulling veranderlijk was naar gelang de sociaal-economische, maatschappelijke en institutionele context. Meer nog dan bij dorpen hebben stadsplattegronden een cumulatief karakter en verschillende fasen. De meeste steden zijn niet als geheel gepland, maar hebben vaak een oude nederzettingskern die teruggaat op een oude burcht of abdij, een economische infrastructuur of andere. Soms kunnen deze zelfs refereren naar een oudere, vroeg- of pre-middeleeuwse aanwezigheid.

Het gebruik van de 19de-eeuwse kadasterkaart (gereduceerd kadaster) als bron voor het onderzoek naar de historische gelaagdheid van een stad wordt gesuggereerd omdat deze een tijdsbeeld geeft van net voor de industrialisering en omdat dit de eerste nauwkeurige versie van het kadaster is met perceelsaanduiding. De oorspronkelijke perceelsindeling van een stad is een relatief stabiel element in de plattegrond, die vaak een prestedelijke oorsprong kent. Ondanks de processen van herverdeling blijven oude bezitsgrenzen en straatpatronen toch lang zichtbaar in het stedelijke landschap. De historische stedelijke kernen zijn immense archeologische sites en behoren tot de meest uitgebreide en complexe sites ter wereld, zowel in extensie als in stratigrafie. Tegelijkertijd zijn deze sites door

permanente verstedelijking en stedelijke ontwikkeling ter plaatse zwaar bedreigd.

Wat betreft de afbakening wordt er traditioneel van uitgegaan dat de aanwezige versterkingen in de eerste plaats louter defensieve structuren waren en als dusdanig infrastructuur met een zware belemmerende invloed op de stadsontwikkeling. Hieruit volgt de constructie om de stadswallen te beschouwen als grenzen aan de stadsgroei en dus als bepaling van stadsfasen. De stadswallen vormen een belangrijk onderdeel van de stedelijke identiteit en zijn als zodanig actieve componenten en bepalend voor de conceptuele stedelijke ruimte vóór de industriële periode en dus ook betekenisvol als afbakening van de complexe archeologische sites die steden zijn.

Omwille van al deze redenen wordt de grens van de archeologisch complexe en waardevolle ruimte vastgelegd op de buitenste afbakening van de stadsgracht rond de wallen en muren. De grachten bieden bovendien goede bewaringscondities voor organisch stedelijk afval. In een aantal gevallen werden de laatmiddeleeuwse muren tussen de 16de en de 18de eeuw vervangen door bastions en Vaubanversterkingen. De vergelijking met oudere stadsplannen laat echter steeds zien dat deze latere omwallingen ook de volledige laatmiddeleeuwse ruimte omvatten.

Het intekenen van de kernen gebeurde vanuit de ruimste perceelsafbakening en rekening houdende met belangrijke fysieke grenzen. Deze afbakening concentreert zich in de eerste plaats op de begrenzingen die zichtbaar zijn op de kaart, zoals stadsmuren, omwalling, stadsgrachten. Ook de open ruimtes tussen de bebouwde kern en strategische elementen zoals de rivieroever worden mee opgenomen. Op deze manier zijn we honderd procent zeker dat de afbakening van de historische stedelijke kernen in Vlaanderen dekkend is voor de volledige zone met complex stadsarcheologisch erfgoed (Tys e.a. 2010).

Bibliografie

Gereduceerde Kadasterkaart van België, Dépôt de la Guerre, uitgegeven in 1845-1855, schaal 1:20.000.

DEPUYDT S., KINNAER F. & VAN DE VIJVER K. 2013: *In de schaduw van de Sint-Romboutstoren. Resultaten van het archeologisch onderzoek van het Sint-Romboutskerkhof in Mechelen (basisrapportage)*, Mechelen.

KINNAER F. 2011: Deel 1: historisch onderzoek, in VANHOLME N. (red.), *Archeologisch en historische onderzoek Mechelen – Arresthuis (prov. Antwerpen)*, Intern VIOE-rapport 09, Brussel, 9-28.

LETTANY L. (red.) 2003: *Het ongeschreven Mechelen. Archeologisch onderzoek op de Grote Markt en de Veemarkt 2001-2003*, Mechelen.

ROBBERECHTS B. 2011: Versterkte stad. Negen eeuwen verdedigingswerken in Mechelen, Post Factum, *Jaarboek voor Geschiedenis en Volkskunde* 3, 227-235.

ROMBAUT H. 1997: Mechelen: de vroegste ontwikkeling, in: INSTALLÉ H., ROMBAUT H. & CROENEN G. 1997: *Mechelen. Historische Stedenatlas van België*, Brussel, 11-22.

TROUBLEYN L., KINNAER F., ERVYNCK A. e.a. 2007: *Het Steen en de burgers. Onderzoek van de laatmiddeleeuwse gevangenis van Mechelen*, Mechelen.

TROUBLEYN L. & KINNAER F. 2014: *Heide, wol en linnen. Mesolithische jagers-verzamelaars en 650 jaar textielnijverheid op de site Stompaertshoek te Mechelen (basisrapportage)*, Mechelen.

TYS D., BUYLE E., VERDURMEN I. & CANTERS F. 2010: *Vectorisering en karakterisering van nederzettingkernen op basis van het zgn. 'gereduceerd kadaster'*, Skar-Rapport 5, Brussel.

VAN STRYDONCK M., ERVYNCK A., VANDENBRUAENE M. & BOUDIN M. 2006: *Relieken. Echt of Vals?* Leuven.

Bron: AZ-dossier

Auteurs: Robberechts, Bart (<https://id.erfgoed.net/auteurs/632>)

Datum: 2014

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: Agentschap Onroerend Erfgoed (AOE) (<https://id.erfgoed.net/auteurs/501>)

Relaties

Is deel van

Mechelen binnenstad (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/16245>)

Waarnemingen

Omvat

't Plein (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/993030>)

Omvat

Aartsbisschoppelijk Paleis

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/992906>)

Omvat

Augustijnenstraat 72

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/980782>)

Omvat

Begijnhofkerk Sint-Alexius en -Catharina

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/988860>)

Omvat

Bruul 81 (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/994049>)

Omvat

Cadix - Frederik de Merodestraat 41-43

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/984538>)

Omvat

Cortenbachplein (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/982435>)

Omvat

Frederik De Merodestraat

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/981309>)

Omvat

Gerechtstraat - Korte Maagdenstraat

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/140035>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/207519>

Omvat

Gerechtstraat 13 (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/995454>)

Omvat

Grafkelder van Sint-Janskerk

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/980608>)

Omvat

Grote Markt 19 (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/990538>)

Omvat

Hendrik Speecqvest

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/140035>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/983733>

Omvat

Hof van Cortenbach I

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/211477>

Omvat

Hof van Cortenbach II

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/983786>

Omvat

Hoogstraat 35 (Zone A)

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/984150>

Omvat

Hoogstraat 35 (Zone B)

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/984149>

Omvat

Keizerstraat 22 (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/225484>)

Omvat

Lange Nieuwstraat (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/983599>)

Omvat

Mechelen Milsenstraat 34

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/979543>)

Omvat

Mechelen Sint-Katelijnestraat 16-18

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/979540>

Omvat

Mechelen Tuin Aartsbisschoppelijk Paleis

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/979557>

Omvat

Moensstraat II (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/982299>)

Omvat

Muntstraat II (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/983734>)

Omvat

Nieuwe Beggaardenstraat 41

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/140035>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/982298>

Omvat

Nieuwe Beggaardenstraat 41 - verwerking

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/983570>

Omvat

Olivetstraat (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/987898>)

Omvat

Olivetinvest 46 (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/984555>)

Omvat

Onze-Lieve-Vrouw over de Dijlekerk

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/988109>

Omvat

Predikherenklooster

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/982490>

Omvat

Rode Kruisplein (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/983738>)

Omvat

Sint-Janskerk met kerkhof

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/206766>

Omvat

Sint-Katelijnestraat 17

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/993213>

Omvat

Sint-Katelijnestraat 38-40

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/989320>

Omvat

Sint-Katelijnestraat 84

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/984530>

Omvat

Tichelrij-Thaborstraat

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/221554>

Omvat

Veemarkt 14-16 (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/990006>)

Omvat

Voochtstraat 6 (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/989354>)

Omvat

Zakstraat (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/980875>)

Omvat

Zandpoortvest (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/991762>)

Omvat

Zandpoortvest 60 (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/989039>)

Omvat

Zwartzustervest (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/989293>)

Omvat

Zwartzustervest nieuwbouw

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/992384>)

Is gerelateerd aan

Huis "De Kluis" (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/156569>)

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: *Historische stadskern van Mechelen* [online],
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140035>
(<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140035>) (geraadpleegd op 6 maart 2026).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche?
[Meld het ons via het contactformulier \(/contact?\)](/contact?)

Onroerenderfgoed.be is een officiële website van de Vlaamse overheid

uitgegeven door [het agentschap Onroerend Erfgoed](https://www.onroerenderfgoed.be/)
(<https://www.onroerenderfgoed.be/>)

[Privacyverklaring](https://www.onroerenderfgoed.be/privacyverklaring)

(<https://www.onroerenderfgoed.be/privacyverklaring>)

[Juridische informatie](https://www.onroerenderfgoed.be/juridische-informatie)

(<https://www.onroerenderfgoed.be/juridische-informatie>)

Agentschap
Onroerend
Erfgoed

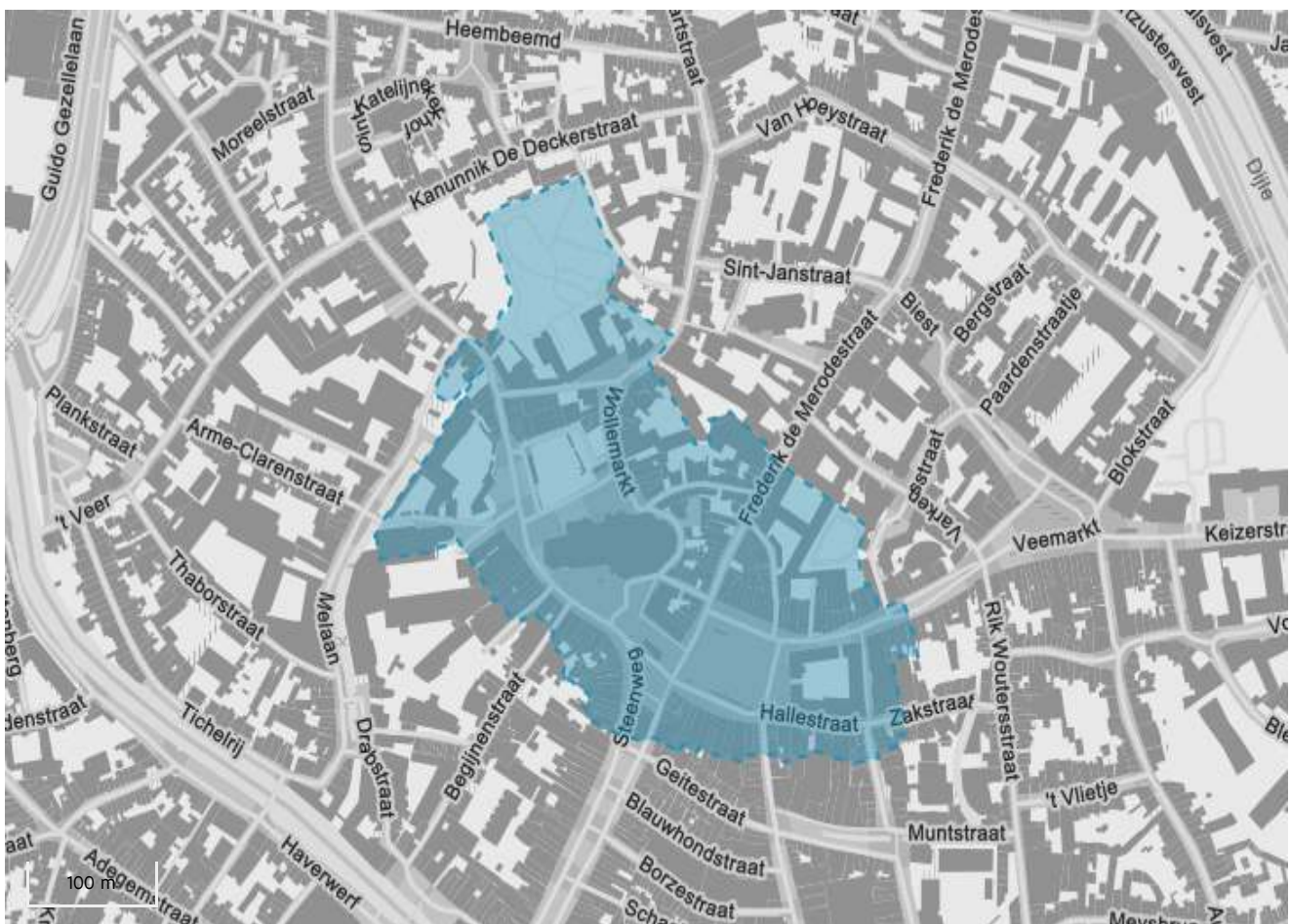
Inventaris

UNESCO WERELDERFGOED BUFFERZONE

Stadhuis met belfort en Sint-Romboutstoren: buffer

Unesco werelderfgoed bufferzone van 04-12-1999 tot heden

ID: 15027 URI: <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/15027>

Rechtsgevolgen

i Meer informatie over de rechtsgevolgen van UNESCO Werelderfgoed vind je op onze website (<https://www.onroenderfgoed.be/het-goed-ligt-een-unesco-zone>).

Provincie

Antwerpen

Gemeente

Mechelen

Deelgemeente

Mechelen

Straat

Befferstraat, Frederik de Merodestraat, Grote Markt, Hallestraat, Minderbroedersgang, Nieuwwerk, Onder-den-Toren, Oude Beggaardenstraat, Pelikaanstraatje, Reuzenstraat, Scheerstraat, Schoolstraat, Sint-Romboutskerkhof, Standonckstraat, Steenweg, Vleeshouwersstraat, Wollemarkt

Locatie

Befferstraat, Frederik de Merodestraat, Grote Markt, Hallestraat, Minderbroedersgang, Nieuwwerk, Onder-den-Toren, Oude Beggaardenstraat, Pelikaanstraatje, Reuzenstraat, Scheerstraat, Schoolstraat, Sint-Romboutskerkhof, Standonckstraat, Steenweg, Vleeshouwersstraat, Wollemarkt (Mechelen)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

102 766m²

Typologie: belforten (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/56>), kapittelkerken (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/218>), kathedralen (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/226>), kerktorens (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/1768>), parochiekerken (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/338>), stadhuizen (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/402>)

Datering: 16de eeuw (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/16>), eerste kwart 14de eeuw (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1032>), tweede helft 15de eeuw (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1040>)

Stijl: barok (https://id.erfgoed.net/thesauri/stijlen_en_culturen/7), gotiek (https://id.erfgoed.net/thesauri/stijlen_en_culturen/4), neogotiek (https://id.erfgoed.net/thesauri/stijlen_en_culturen/13)

Coolman, Wouter (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/849>) (Ontwerper)

d'Oisy, Jean (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/5435>) (Ontwerper)

Keldermans, Andries I (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/3065>) (Ontwerper)

Keldermans, Antoon I (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/3067>) (Ontwerper)

Keldermans, Rombout II (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/3079>) (Ontwerper)

Roosemont, Jos (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/4247>) (Ontwerper)

Welch, Eugene (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/5960>) (Ontwerper)

Beschrijving

De Sint-Romboutstoren (<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/15026>) en het stadhuis met belfort (<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/15025>) zijn erkend als werelderfgoed. Rondom deze kernzones werd deze buffer afgebakend.

Het volledige dossier (<http://whc.unesco.org/en/list/943>) kan je raadplegen op de website van UNESCO.

Aanduiding van

Is de omvattende aanduiding van

Metropolitaanse kerk Sint-Rombouts

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/74569>)

Sint-Romboutskerkhof (Mechelen)

Parochiekerk opgetrokken vanaf de 13de eeuw en ingeplant in de stadskern, de monumentale westertoren domineert het stadsbeeld.

Stadhuis van Mechelen met Lakenhal

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/77171>)
<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/15027>

Grote Markt 20-21, 22 (Mechelen)

Vierzijdig gesloten complex van gebouwen met trapezoïdale binnenplaats; gevels palend aan de Grote Markt, de Befferstraat, de Reuzenstraat en de Hallestraat.

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: *Stadhuis met belfort en Sint-Romboutstoren: buffer* [online], <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/15027> (<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/15027>) (geraadpleegd op 6 maart 2026).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche? Meld het ons via het contactformulier (/contact?uri=https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/15027).

Onroerenderfgoed.be is een officiële website van de Vlaamse overheid

uitgegeven door het agentschap Onroerend Erfgoed
(<https://www.onroerenderfgoed.be/>)

Privacyverklaring

(<https://www.onroerenderfgoed.be/privacyverklaring>)

Juridische informatie

(<https://www.onroerenderfgoed.be/juridische-informatie>)

Agentschap
Onroerend
Erfgoed

(//)

Inventaris

ERFGOEDOBJECT

Grote Markt en omgeving

bouwkundig element

ID: 301320 URI: <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/301320> [Bekijk alle beelden in de beeldbank >](#)[https://beeldbank.onroenderfgoed.be/im
sort=type&erfgoedobject=https://id.erfgoed](https://beeldbank.onroenderfgoed.be/im sort=type&erfgoedobject=https://id.erfgoed)

Juridische gevolgen

- is aangeduid als beschermd stads- of dorpsgezicht, intrinsiek Grote Markt en omgeving (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/7641>)
Deze bescherming is geldig sinds 02-05-1985
- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Grote Markt en omgeving (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/97761>)
Deze vaststelling is geldig sinds 29-03-2019

Provincie

Antwerpen

Gemeente

Mechelen

Deelgemeente

Mechelen

Straat

Befferstraat, Bruul, Frederik de Merodestraat, Grote Markt, Nieuwwerk, Onder-den-Toren, Reuzenstraat, Scheerstraat, Schoenmarkt, Sint-Romboutskerkhof, Standonckstraat, Steenweg, Vleeshouwersstraat

Locatie

Befferstraat, Bruul, Frederik de Merodestraat, Grote Markt, Nieuwwerk, Onder-den-Toren, Reuzenstraat, Scheerstraat, Schoenmarkt, Sint-Romboutskerkhof, Standonckstraat, Steenweg, Vleeshouwersstraat (Mechelen)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

28 393m²

Bewaringstoestand

Bewaard

Erfgoedwaarde

Aanwezig

Typologie: [afspanningen](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/9) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/9>), [apotheken](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/26) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/26>), [burgerhuizen](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/89) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/89>), [herenhuizen](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/188) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/188>), [lakenhallen](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/260) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/260>), [oorlogsgedenktekens](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/322) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/322>), [openbare pleinen](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/347) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/347>), [parochiekerken](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/338) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/338>), [postkantoren](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/353) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/353>), [schepenhuisen](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/376) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/376>), [stadhuizen](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/402) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/402>), [stadswoningen](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/409) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/409>), [standbeelden](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/412) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/412>)

Project beschermingsdatabank 2013-2016

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/1028> (beschermingen: van 01-01-2013 tot 30-06-2016)

Beschrijving

Het centrum van Mechelen wordt gevormd door de Grote Markt (<https://id.erfgoed.net/themas/10433>) en de omliggende straten. Het betreft een plein met nagenoeg vierkante plattegrond. Ten westen bevindt zich de Sint-Romboutskerk (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/74569>).

Historiek

De Grote Markt werd reeds vermeld als "Forum Machliniense" in een schepenakte van 1286, met inbegrip van de huidige Schoenmarkt: een dries gevormd door de Romeinse heirbaan Bavay-Utrecht langs Steenweg-Onder den Toren, met een vertakking langs Scheerstraat-Befferstraat. Nadien belangrijk knooppunt van oude wegen, namelijk Brussel-Antwerpen-Lier-Diest. In het begin van de 14de eeuw uitbreiding naar het oosten door de afbraak van een huizenrij tussen de Standonckstraat en Bruul, voor de bouw van de nieuwe Lakenhal. Sinds 1486 benaming "Grote Markt".

Met de bouw in 1526 van het Paleis van de Grote Raad (noordelijke stadhuisvleugel) verdween ook de vroegere gevangenis "het Steen" gelegen in de uitsprong van de Standonckstraat (voorheen de zogenaamde Steenstraat).

Van oudsher en tot op heden politiek, economisch en commercieel centrum met het stadhuis, een concentratie van markten, belangrijke afspanningen en hotels voor het reizigersvervoer, later aangepast als winkel- en horecabedrijven; de grotendeels verbouwde begane grond splitst de oude gevelwanden op in twee registers.

Gezien de Grote Markt al van oudsher het centrum van het middeleeuwse Mechelen was, mag het geen verrassing zijn dat er in de loop van de jaren al een heleboel archeologische vaststellingen konden gedaan worden.

In 2001 werd een archeologische opgraving uitgevoerd centraal op de Grote Markt. Hierbij werden een aantal opmerkelijke sporen aangetroffen, zoals kuilen die in verband kunnen gebracht worden met een leerlooierij uit de 13de eeuw, sporen van kasseiwegen uit de 13de en 14de eeuw. Aan de westzijde van de markt werden resten aangetroffen van wat ooit een indrukwekkend bouwwerk moet zijn geweest (zeker 30 meter breed). Dit gebouw is op het moment van de bouw van het Steen wellicht al afgebroken. Daarnaast werden ook de gelijkvloerse verdieping en de kelders van het 13de-eeuwse Steen zelf, aan de oostkant van de markt, archeologisch onderzocht.

Tijdens de late middeleeuwen bevond er zich wellicht bewoning op de markt, zoals blijkt uit de sporen van kleine woningen en een waterput. Uit dezelfde periode konden ook sporen van twee openbare gebouwen – hallen - opgetekend worden.

De recentere perioden (17de, 18de, 19de eeuw) worden vertegenwoordigd door een grote hoeveelheid paalsporen: de restanten van wat ooit kraampjes en tribunes waren die werden opgericht tijdens processies.

Bij opgravingen aan het stadhuis en op de binnenkoer van het stadhuis in 1975 werden een grote hoeveelheid archeologische sporen gevonden: sporen van bakstenen huisjes, kelders, waterputten (waarin onder andere lederen schoenfragmenten werden gevonden) en beerputten. Alles kon gedateerd worden in de 13de-14de eeuw.

Beschrijving

Het betreft een plein met nagenoeg vierkante plattegrond, met als blikvanger ten oosten het stadhuis en de voormalige Lakenhal (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/3717>), ten westen de "Beyaert" (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/3703>) met op de achtergrond de Sint-Romboutskerk (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/74569>), en ten zuidwesten geopend naar de Schoenmarkt (<https://id.erfgoed.net/themas/917>) met het voormalig Schepenhuis (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/74581>).

De pleinwanden worden gekarakteriseerd door overwegend 18de-eeuwse bebouwing ter vervanging van de vroegere houten gevels. Enkele panden werden eind 19de, begin 20ste eeuw gerestaureerd (onder meer nummers 4, 9, 13 en 17) of heropgebouwd in neotraditionele stijl (nummers 5, 14, 16, 27 en 31), volgens oude archieffoto's van circa 1900-1910 vaak in de plaats van een vroeger diephuis van drie bouwlagen met bepleisterde lijstgevel uit de 18de of 19de eeuw.

Centraal op het marktplaats staat een wit marmeren beeld van Margareta van Oostenrijk, opgericht in 1849 door Jozef Tuerlinckx (1809-1873). Arduinen sokkel met biografisch opschrift en neorenaissancemotieven, ontworpen door toenmalige stadsarchitect F. Bauwens;

gietijzeren hek; eromheen patroon van vroegere uurwijzerplaat van de Sint-Romboutstoren, ingewerkt in het gekasseide plein. Ernaast stond voorheen een fraaie gietijzeren kiosk,

afgebroken in het begin van de 20ste eeuw.

- Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 156657 Grote Markt I.
- Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 206753 Stadhuis.
- GODENNE L. 1908: *Malines jadis et aujourd'hui*, 290.
- EEMAN M., KENNES H. & MONDELAERS L. 1984: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Stad Mechelen, Binnenstad*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 9N, Brussel - Gent.
- UYTTERHOEVEN J.-STEURS V. 1942: *De Plaatsnamen van Mechelen binnen de Oude Wallen*, Mechelen, I, 79-82.

Datum: 2016

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: Agentschap Onroerend Erfgoed (AOE)
(<https://id.erfgoed.net/auteurs/501>)

Relaties

Omvat

Afspanning De Schaal (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3724>)

Omvat

Afspanning De Zwaan (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3722>)

Omvat

Apotheek De Kat (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3714>)

Omvat

Art-deco stadswoning (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3723>)

Omvat

Art-decowinkelhuis (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3728>)

Omvat

Burgerhuis (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3706>)

Omvat

Burgerhuis (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3710>)

Omvat

Burgerhuis (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3711>)

Omvat

Burgerhuis (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3713>)

Omvat

Burgerhuis 't Verken (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3726>)

Omvat

Burgerhuis Bethleem (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/59203>)

Omvat

Burgerhuis De Beer (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3725>)

Omvat

Burgerhuis Gulden Ster (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3705>)

Omvat

Burgerhuis In het Haentien (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3704>)

Omvat

Burgerhuis Keulen (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3719>)

Omvat

Burgerhuis Schaapherder (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3914>)

Omvat

Burgerhuis Sint-Antonius (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3709>)

Omvat

Burgerhuis Sint-Peeter (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/59202>)

Omvat

Burgerhuizen Groot Lam en Klein Lam

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3727>

Omvat

Classicistische stadswoning

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3721>

Omvat

Grote Markt (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/10433>)

Omvat

Herenhuis De Beitel, de Passer, 't Penseel

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3716>

Omvat

Hoekhuis Den Aren (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3843>)

Omvat

Hoekhuis gedateerd 1737 (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3708>)

Omvat

Hoekhuis In den Boer à la Mode
(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3707>)

Omvat

Hoekhuis In het Suyckerhuys
(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3730>)

Omvat

Hoekhuis Koning van Schotland

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3715>

Omvat

Hotel De Kraan (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3720>)

Omvat

Metropolitane kerk Sint-Rombouts

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/74569>

Omvat

Oorlogsmonument naar ontwerp van Ernest Wijnants

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/216042>

Omvat

Postkantoor De Beyaert (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3703>)

Omvat

Reuzenstraat (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/913>)

Omvat

Scheerstraat (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/916>)

Omvat

Schepenhuys (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/74581>)

Omvat

Schoenmarkt (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/917>)

Omvat

Stadhuis van Mechelen met Lakenhal

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3717>)

Omvat

Stadswoning (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3373>)

Omvat

Stadswoning (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3374>)

Omvat

Stadswoning (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3712>)

Omvat

Stadswoning (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3729>)

Omvat

Stadswoning (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/59204>)

Omvat

Stadswoningen (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3718>)

Omvat

Stadswoningen Kleynhuysken en 't Pothuysken

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/59205>)

Omvat

Uitbreiding stadhuis Mechelen

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/212715>)

Is deel van

Mechelen binnenstad (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/16245>)

Waarnemingen

Is gerelateerd aan

Grote Markt 19 (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/990538>)

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: *Grote Markt en omgeving* [online],
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/301320>
(<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/301320>) (geraadpleegd op 6 maart 2026).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche?
Meld het ons via het contactformulier (/contact?uri=https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/301320).

Onroerenderfgoed.be is een officiële website van de Vlaamse overheid

uitgegeven door het agentschap Onroerend Erfgoed
(<https://www.onroerenderfgoed.be/>)

Privacyverklaring.

(<https://www.onroerenderfgoed.be/privacyverklaring>)

Juridische informatie

(<https://www.onroerenderfgoed.be/juridische-informatie>)

Agentschap
Onroerend
Erfgoed

[\(/\)](#)

Inventaris

ERFGOEDOBJECT

Stadswoning

bouwkundig element

ID: 3373 URI: <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/3373> [Bekijk alle beelden in de beeldbank >](#)<https://beeldbank.onroenderfgoed.be/ir?sort=type&erfgoedobject=https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/3373>

Juridische gevolgen

- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Stadswoning (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/109653>)
Deze vaststelling is geldig sinds 29-03-2019
- is deel van de aanduiding als beschermd stads- of dorpsgezicht, intrinsiek Grote Markt en omgeving (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/7641>)
Deze bescherming is geldig sinds 02-05-1985
- is deel van de aanduiding als vastgesteld bouwkundig erfgoed Grote Markt en omgeving (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/97761>)
Deze vaststelling is geldig sinds 29-03-2019
- is deel van de aanduiding als beschermd monument Stadswoningen (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/6535>)
Deze bescherming is geldig sinds 09-06-1995
- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Stadswoning met twee getrapte dakvensters (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/81426>)
Deze vaststelling was geldig van 24-09-2009 tot 29-03-2019

Provincie

Antwerpen

Gemeente

Mechelen

Deelgemeente

Mechelen

Straat

Hallestraat

Locatie

Hallestraat 2 (Mechelen)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

119m²

Bewaringstoestand

Bewaard

Erfgoedwaarde

Aanwezig

Links

Hallestraat 2-4, Mechelen | Flickr - Photo Sharing!

(<https://www.flickr.com/photos/erfgoed/4274592477>)

Typologie: cafés (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/91>),
stadswoningen (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/409>)

Datering: derde kwart 19de eeuw (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1065>)

Inventarisatie bouwkundig erfgoed Mechelen
(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/519>) (geografische inventarisatie:
van 01-01-1978 tot 31-12-1995)

Beschrijving

Breedhuis van twee traveeën en drie bouwlagen. Eertijds slechts twee bouwlagen en twee getrapte dakvensters zoals het vroegere nummer 4. In het derde kwart van de 19de eeuw gewijzigd en verhoogd met één bouwlaag, waarvoor bouwaanvraag van 1870.

- STADSARCHIEF MECHELEN, Berlemont F., Persoonlijk archief: Hallestraat (Archief 1870/23).

Bron: EEMAN M., KENNES H. & MONDELAERS L. 1984: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Stad Mechelen, Binnenstad*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 9n, Brussel - Gent.

Auteurs: Eeman, Michèle (<https://id.erfgoed.net/auteurs/35>); Mondelaers, Lydie
(<https://id.erfgoed.net/auteurs/42>); Kennes, Hilde (<https://id.erfgoed.net/auteurs/7>)

Datum: 1984

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: Agentschap Onroerend Erfgoed (AOE)
(<https://id.erfgoed.net/auteurs/501>)

Aanvullende informatie

De panden Hallestraat 2 en 4 (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/3374>) vormden oorspronkelijk één geheel dat volgens F. Berlemont ook te identificeren is met de Duyve.

Volgens een bouwaanvraag van 1857 en kadastergegevens uit de 19de eeuw werd het in die periode opgesplitst. Tot 1870 zaten beide delen onder één groot steil zadeldak met vier getrapte dakvensters. De oude binnenstructuur bleef binnenin bewaard.

Onroerend Erfgoed, digitaal beschermingsdossier DA002002, gebouwen (BRENDERS F., 1995).

Auteurs: Brenders, Francis (<https://id.erfgoed.net/auteurs/81>)

Datum: 09-06-1995

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: Agentschap Onroerend Erfgoed (AOE)
(<https://id.erfgoed.net/auteurs/501>)

Relaties

Is deel van

Grote Markt en omgeving

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/301320>)

Is deel van

Hallestraat (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/10438>)

Is gerelateerd aan

Stadswoning (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3374>)

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: *Stadswoning* [online],
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/3373>
(<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/3373>) (geraadpleegd op 6 maart 2026).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche?
Meld het ons via het contactformulier (/contact?uri=<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/3373>).

Onroerenderfgoed.be is een officiële website van de Vlaamse overheid

uitgegeven door het agentschap Onroerend Erfgoed
(<https://www.onroerenderfgoed.be/>)

Privacyverklaring
(<https://www.onroerenderfgoed.be/privacyverklaring>)
Juridische informatie
(<https://www.onroerenderfgoed.be/juridische-informatie>)

Agentschap
Onroerend
Erfgoed

[\(/\)](#)

Inventaris

ERFGOEDOBJECT

Stadswoning

bouwkundig element

ID: 3374 URI: <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/3374> [Bekijk alle beelden in de beeldbank >](#)<https://beeldbank.onroenderfgoed.be/ir?sort=type&erfgoedobject=https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/3374>

Juridische gevolgen

- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Stadswoning (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/109654>)
Deze vaststelling is geldig sinds 29-03-2019
- is deel van de aanduiding als beschermd stads- of dorpsgezicht, intrinsiek Grote Markt en omgeving (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/7641>)
Deze bescherming is geldig sinds 02-05-1985
- is deel van de aanduiding als vastgesteld bouwkundig erfgoed Grote Markt en omgeving (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/97761>)
Deze vaststelling is geldig sinds 29-03-2019
- is deel van de aanduiding als beschermd monument Stadswoningen (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/6535>)
Deze bescherming is geldig sinds 09-06-1995
- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Stadswoning met twee getrapte dakvensters (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/72720>)
Deze vaststelling was geldig van 24-09-2009 tot 29-03-2019

Provincie

Antwerpen

Gemeente

Mechelen

Deelgemeente

Mechelen

Straat

Hallestraat

Locatie

Hallestraat 4 (Mechelen)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

126m²

Bewaringstoestand

Bewaard

Erfgoedwaarde

Aanwezig

Links

Hallestraat 2-4, Mechelen | Flickr - Photo Sharing!

(<https://www.flickr.com/photos/erfgoed/4274592477>)

Typologie: stadswoningen (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/409>)

Datering: 17de eeuw (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/17>),

19de eeuw (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/19>)

Inventarisatie bouwkundig erfgoed Mechelen

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/519>) (geografische inventarisatie: van 01-01-1978 tot 31-12-1995)

Beschrijving

Breedhuis van twee traveeën en twee bouwlagen onder een steil zadeldak (Vlaamse pannen), uit de 17de eeuw, met latere aanpassingen.

Gecementeerde, verankerde lijstgevel met rechthoekige bovenvensters voorzien van arduinen lekdrempels uit de 19de eeuw. Twee getrapte dakvensters met schouderstukken en bolkozijn. Verbouwde begane grond. Linkerzijpuntegevel met zandstenen muurbanden.

Bron: EEMAN M., KENNES H. & MONDELAERS L. 1984: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Stad Mechelen, Binnenstad*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 9n, Brussel - Gent.

Auteurs: Eeman, Michèle (<https://id.erfgoed.net/auteurs/35>); Mondelaers, Lydie (<https://id.erfgoed.net/auteurs/42>); Kennes, Hilde (<https://id.erfgoed.net/auteurs/7>)

Datum: 1984

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: Agentschap Onroerend Erfgoed (AOE) (<https://id.erfgoed.net/auteurs/501>)

Aanvullende informatie

De panden Hallestraat 2 (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/3373>) en 4 vormden oorspronkelijk één geheel dat volgens F. Berlemont ook te identificeren is met de Duyve.

Volgens een bouwaanvraag van 1857 en kadastrergegevens uit de 19de eeuw werd het in die periode opgesplitst. Tot 1870 zaten beide delen onder één groot steil zadeldak met vier getrapte dakvensters. Dak en dakvensters zijn tot heden behouden bij het huis nummer 4.

De oude binnenstructuur bleef binnenin bewaard. Achter het huis nummer 4 zit aansluitend een tweede constructie onder steil zadeldak en tevens oud achterhuis.

Onroerend Erfgoed, digitaal beschermingsdossier DA002002, gebouwen (BRENDERS F., 1995).

Auteurs: Brenders, Francis (<https://id.erfgoed.net/auteurs/81>)

Datum: 09-06-1995

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: Agentschap Onroerend Erfgoed (AOE)
(<https://id.erfgoed.net/auteurs/501>)

Relaties

Is deel van

Grote Markt en omgeving

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/301320>)

Is deel van

Hallestraat (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/10438>)

Is gerelateerd aan

Stadswoning (<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3373>)

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: *Stadswoning* [online],
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/3374>
(<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/3374>) (geraadpleegd op 6 maart 2026).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche?
Meld het ons via het contactformulier (/contact?uri=<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/3374>).

Onroenderfgoed.be is een officiële website van de Vlaamse overheid

uitgegeven door het agentschap Onroerend Erfgoed
(<https://www.onroenderfgoed.be/>)

Privacyverklaring
(<https://www.onroenderfgoed.be/privacyverklaring>)
Juridische informatie
(<https://www.onroenderfgoed.be/juridische-informatie>)

Agentschap
Onroerend
Erfgoed

[\(//\)](#)

Inventaris

BESCHERMD MONUMENT

Stadswoningen

beschermd monument van 09-06-1995 tot heden

ID: 6522 URI: <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/6522>

Besluiten

[Stadswoningen met interieur \(https://id.erfgoed.net/besluiten/2913\)](https://id.erfgoed.net/besluiten/2913)**definitieve beschermingsbesluiten:** 09-06-1995 ID: 2913

Rechtsgevolgen

i Meer informatie over de rechtsgevolgen van beschermingen vind je op [onze website](https://www.onroenderfgoed.be/de-gevolgen-van-een-bescherming) (<https://www.onroenderfgoed.be/de-gevolgen-van-een-bescherming>).

Provincie

Antwerpen

Gemeente

Mechelen

Deelgemeente

Mechelen

Straat

Grote Markt

Locatie

Grote Markt 23-24 (Mechelen)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

262m²

Beschermingsdossiers

4.01/12025/110.1

DA002002

OA000154

Typologie: [interieurs](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/2091) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/2091>),
[stadswoningen](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/409) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/409>)

Datering: [vierde kwart 18de eeuw](https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1060) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1060>)

[Project beschermingsdatabank 2013-2016](https://inventaris.onroenderfgoed.be/gebeurtenissen/1028)

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/gebeurtenissen/1028>) (beschermingen: van 01-01-2013 tot 30-06-2016)

De stadswoningen zijn met inbegrip van het interieur beschermd als monument.

Waarden

De volledige gebouwen met inbegrip van het interieur zijn beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de:

historische waarde

Deze gebouwen behoren tot de oudste woon- en handelshuizen van de stad Mechelen. De bouw gaat terug tot de 14de en 16de eeuw. Ondanks een duidelijk merkbare evolutie waarbij in de 18de eeuw de oorspronkelijke houten gevels vervangen werden door stenen en waarbij inwendig het comfort in de mate van het mogelijke werd aangepast aan de smaak en de noden van het ogenblik, bleven de oorspronkelijke bouwkundige elementen bewaard. De volledige huizengroep vormt tevens een markant geheel dat, gezien de onmiddellijke nabijheid van het stadhuis, als een van de typische zichten van Mechelen mag worden beschouwd.

Aanduiding van Is de bescherming van

Stadswoningen

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3718>)

Grote Markt 23-24 (Mechelen)

Twee rijhuizen met gelijkaardige voorgevelordonnantie van drie bouwlagen en drie traveeën onder een steil gebogen zadeldak, wijzend op een oude kern.

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: *Stadswoningen* [online],

<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/6522>

(<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/6522>) (geraadpleegd op 6 maart 2026).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche? Meld het ons via het contactformulier (/contact?)

Onroerenderfgoed.be is een officiële website van de Vlaamse overheid

uitgegeven door [het agentschap Onroerend Erfgoed](https://www.onroerenderfgoed.be/)
(<https://www.onroerenderfgoed.be/>)

[Privacyverklaring](https://www.onroerenderfgoed.be/privacyverklaring)

(<https://www.onroerenderfgoed.be/privacyverklaring>)

[Juridische informatie](https://www.onroerenderfgoed.be/juridische-informatie)

(<https://www.onroerenderfgoed.be/juridische-informatie>)

Agentschap
Onroerend
Erfgoed

[\(/\)](#)

Inventaris

BESCHERMD MONUMENT

Stadswoningen

beschermd monument van 09-06-1995 tot heden

ID: 6535 URI: <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/6535>

Besluiten

[Stadswoningen met interieur \(https://id.erfgoed.net/besluiten/2913\)](https://id.erfgoed.net/besluiten/2913)**definitieve beschermingsbesluiten:** 09-06-1995 ID: 2913

Rechtsgevolgen

i Meer informatie over de rechtsgevolgen van beschermingen vind je op [onze website](https://www.onroenderfgoed.be/de-gevolgen-van-een-bescherming) (<https://www.onroenderfgoed.be/de-gevolgen-van-een-bescherming>).

Provincie

Antwerpen

Gemeente

Mechelen

Deelgemeente

Mechelen

Straat

Hallestraat

Locatie

Hallestraat 2-4 (Mechelen)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

148m²

Beschermingsdossiers

4.01/12025/111.1

4.01/12025/112.1

DA002002

OA000155

OA000156

Typologie: [interieurs](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/2091) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/2091>),
[stadswoningen](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/409) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/409>)

Datering: [17de eeuw](https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/17) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/17>),
[derde kwart 19de eeuw](https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1065) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1065>)

[Project beschermingsdatabank 2013-2016](#)

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/gebeurtenissen/1028> (beschermingen: van 01-01-

2013 tot 30-06-2016)

Beschrijving

De stadswoning is met inbegrip van het interieur beschermd als monument.

Waarden

De volledige gebouwen met inbegrip van het interieur zijn beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de:

historische waarde

Deze gebouwen behoren tot de oudste woon- en handelshuizen van de stad Mechelen. De bouw gaat terug tot de 14de en 16de eeuw. Ondanks een duidelijk merkbare evolutie waarbij in de 18de eeuw de oorspronkelijke houten gevels vervangen werden door stenen en waarbij inwendig het comfort in de mate van het mogelijke werd aangepast aan de smaak en de noden van het ogenblik, bleven de oorspronkelijke bouwkundige elementen bewaard. De volledige huizengroep vormt tevens een markant geheel dat, gezien de onmiddellijke nabijheid van het stadhuis, als een van de typische zichten van Mechelen mag worden beschouwd.

Aanduiding van

Is de omvattende bescherming van

Stadswoning

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3373>)

Hallestraat 2 (Mechelen)

Breedhuis van twee traveeën en drie bouwlagen; eertijds slechts twee bouwlagen en twee getrapte dakvensters.

Stadswoning

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3374>)

Hallestraat 4 (Mechelen)

Breedhuis van twee traveeën en twee bouwlagen onder een steil zadeldak, uit de 17de eeuw, met latere aanpassingen.

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: *Stadswoningen* [online],
<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/6535>
(<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/6535>) (geraadpleegd op 6 maart 2026).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche? Meld het ons via het contactformulier (/contact?uri=<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/6535>).

Onroerenderfgoed.be is een officiële website van de Vlaamse overheid

uitgegeven door het agentschap Onroerend Erfgoed
(<https://www.onroerenderfgoed.be/>)

Privacyverklaring
(<https://www.onroerenderfgoed.be/privacyverklaring>)
Juridische informatie
(<https://www.onroerenderfgoed.be/juridische-informatie>)

Agentschap
Onroerend
Erfgoed

Inventaris

BESCHERMD STADS- OF DORPSGEZICHT, INTRINSIEK

Grote Markt en omgeving

beschermd stads- of dorpsgezicht, intrinsiek van 02-05-1985 tot heden

ID: 7641 URI: <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/7641>

Besluiten

Geografisch pakket Mechelen (<https://id.erfgoed.net/besluiten/2046>)**definitieve beschermingsbesluiten:** 02-05-1985 ID: 2046

Rechtsgevolgen

i Meer informatie over de rechtsgevolgen van beschermingen vind je op [onze website](https://www.onroenderfgoed.be/de-gevolgen-van-een-bescherming) (<https://www.onroenderfgoed.be/de-gevolgen-van-een-bescherming>).

Provincie

Antwerpen

Gemeente

Mechelen

Deelgemeente

Mechelen

Straat

Befferstraat, Bruul, Frederik de Merodestraat, Grote Markt, Nieuwwerk, Onder-den-Toren, Reuzenstraat, Scheerstraat, Schoenmarkt, Sint-Romboutskerkhof, Standonckstraat, Steenweg, Vleeshouwersstraat

Locatie

Befferstraat, Bruul, Frederik de Merodestraat, Grote Markt, Nieuwwerk, Onder-den-Toren, Reuzenstraat, Scheerstraat, Schoenmarkt, Sint-Romboutskerkhof, Standonckstraat, Steenweg, Vleeshouwersstraat (Mechelen)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

28 396m²

Beschermingsdossiers

4.02/12025/108.1

DA000646

OA000783

Typologie: [belforten](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/56) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/56>), [burgerhuizen](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/89) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/89>), [herenhuizen](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/188) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/188>), [kathedralen](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/226) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/226>), [lakenhallen](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/260) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/260>), [openbare pleinen](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/347) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/347>), [schepenhuisen](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/347) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/347>).

<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/376>, [stadhuizen](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/402)
[stadswoningen](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/402)
[standbeelden](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/409)
[winkels](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/412) (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/517>)

[Project beschermingsdatabank 2013-2016](https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/1028)

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/1028>) (beschermingen: van 01-01-2013 tot 30-06-2016)

Beschrijving

De Grote Markt te Mechelen is met haar onmiddellijke omgeving beschermd als monument. De afbakening omvat de Sint-Romboutskathedraal en het postgebouw in het noordwesten (exclusief de gevels aan de noordzijde van de Scheerstraat), de huizen tussen de Frederik de Merodestraat en de Standonckstraat, de drie panden ten oosten van de Standonckstraat, het stadhuis met lakenhallen (exclusief de gevels van de huizen in de straten er rond, met name de Befferstraat, de Reuzenstraat en de Hallestraat). Aan de zuidzijde omvat de afbakening een aantal van de huizen ten oosten van de Bruul (tot ongeveer de zuidwesthoek van het stadhuiscomplex), de volledige zuidelijke huizenrij tussen de Bruul en de Schoenmarkt en het Schepenhuis op de Schoenmarkt. Verder zijn het volledige plein van de Grote Markt en de Schoenmarkt tot aan de zuidzijde van de kathedraal opgenomen in de bescherming evenals het standbeeld van Margaretha van Oostenrijk, verplaatst naar de Schoenmarkt, en het oorlogsmonument aan de noordzijde van de kathedraal deel van de bescherming.

Het beschermingsdossier motiveert de bescherming als volgt: De Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg stelt voor het gebied gelegen tussen de Sint-Romboutskerk en het stadhuis te Mechelen te beschermen als stadsgezicht omwille van de historische waarde als 14de-eeuws centrum waarrond de administratieve en economische bedrijvigheid van Mechelen zich ontwikkelde en omwille van de architecturale waarde als overzicht van de ontwikkeling van de architectuur van de gotiek tot in de moderne tijd.

- Onroerend Erfgoed Antwerpen, DA000646, Mechelen: 44 monumenten en 2 stadsgezichten, beschermingsdossier (BRENDERS F., 1985).

Waarden

De Grote Markt is beschermd als stadsgezicht omwille van het algemeen belang gevormd door de:

historische waarde

historische waarde

in casu *architecturale waarde*

Aanduiding van

Is de bescherming van

Grote Markt en omgeving

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/301320>)

Befferstraat, Bruul, Frederik de Merodestraat, Grote Markt, Nieuwwerk, Onder-den-Toren, Reuzenstraat, Scheerstraat, Schoenmarkt, Sint-Romboutskerkhof, Standonckstraat, Steenweg, Vleeshouwersstraat (Mechelen)

Het centrum van Mechelen wordt gevormd door de Grote Markt en de omliggende straten. Het betreft een plein met nagenoeg vierkante plattegrond. Ten westen bevindt zich de Sint-Romboutskerk.

Is de omvattende bescherming van

Afspanning De Schaal

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3724>)

Grote Markt 31 (Mechelen)

Afspanning in 1910 heropgebouwd in neobarokke stijl; diephuis met klokgevel van drie traveeën en drie bouwlagen onder een zadeldak.

Afspanning De Zwaan

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3722>)

Grote Markt 29 (Mechelen)

Voorheen belangrijke afspanning De Zwaan, als laatste houten gevel op de Grote Markt in 1818 gesloopt en heropgebouwd in hetzelfde jaar.

Apotheek De Kat

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3714>)

Grote Markt 13 (Mechelen)

Diephuis met verhoogde halsgevel, gebouwd in 1661. Oorspronkelijk uit bak- en zandsteen opgetrokken, begin 20ste eeuw grondig gerestaureerd.

Art-deco stadswoning

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3723>)

Grote Markt 30 (Mechelen)

Rijhuis van vier bouwlagen en één brede venstertravee onder schilddak, met gecementeerde lijstgevel in art-decostijl uit de twintiger jaren.

Art-decowinkelhuis

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3728>)

Grote Markt 37 (Mechelen)

Breedhuis van vier bouwlagen en drie traveeën onder een zadeldak, met gecementeerde voorgevel met art-deco-inslag.

Burgerhuis

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3706>)

Grote Markt 4 (Mechelen)

Diephuis met twee bouwlagen en drie traveeën. Traditionele bak- en zandstenen voorgevel tijdens de 17de eeuw aangepast met een barokke hals.

Burgerhuis

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3710>)

Grote Markt 9 (Mechelen)

Burgerhuis met halsgevel in traditionele bak- en zandsteenstijl uit de 17de eeuw, met grondige restauratie van de geveltop circa 1891-1892.

Burgerhuis

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3711>)

Grote Markt 10 (Mechelen)

Diephuis met drie bouwlagen en drie traveeën onder een schilddak met bepleisterde en beschilderde lijstgevel uit de 19de eeuw.

Burgerhuis

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3713>)

Grote Markt 12 (Mechelen)

Diephuis met drie bouwlagen en dito traveeën onder een afgesnuit zadeldak, mogelijk met oudere kern.

Burgerhuis 't Verken

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3726>)

Grote Markt 34 (Mechelen)

Burgerhuis met fraaie Lodewijk XV-klokgevel met dubbelhuisopstand; drie traveeën en drie bouwlagen onder zadeldak.

Burgerhuis Bethlehem

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/59203>)

Schoenmarkt 3 (Mechelen)

Eertijds diephuis van drie traveeën en drie bouwlagen, verbouwd in het tweede kwart van de 19de en van de 20ste eeuw.

Burgerhuis De Beer

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3725>

Grote Markt 32-33 (Mechelen)

Burgerhuis met classicerende halsgevel van zandsteen; drie bouwlagen en drie traveeën onder een zadeldak uit de eerste helft van de 18de eeuw.

Burgerhuis Gulden Ster

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3705>

Grote Markt 3 (Mechelen)

Diephuis van drie traveeën en twee bouwlagen van circa 1773, met Lodewijk XV-halsgevel met een in- en uitzwenkende top.

Burgerhuis In het Haentien

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3704>

Grote Markt 2 (Mechelen)

Dubbelhuis met fraaie rococoklokgevel en drie bouwlagen en dito traveeën onder een zadeldak, gedateerd 1773.

Burgerhuis Keulen

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3719>

Grote Markt 26 (Mechelen)

Interessant voorbeeld van burgerlijke Brabantse gotiek, waarvan het ontwerp toegeschreven wordt aan de Mechelse bouwmeester Rombout Keldermans II.

Burgerhuis Schaapherder

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3914>)

Schoenmarkt 1 (Mechelen)

Diephuis, dubbelhuistype van drie bouwlagen en drie traveeën met barokke in- en uitgezwenkte topgevel uit de 17de eeuw.

Burgerhuis Sint-Antonius

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3709>)

Grote Markt 8 (Mechelen)

Dubbelhuis met bak- en zandstenen halsgevel met tweeledige top, opgetrokken in 1735.

Burgerhuis Sint-Peeter

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/59202>)

Schoenmarkt 2 (Mechelen)

Breedhuis van drie traveeën en vier bouwlagen onder zadeldak, kern van 1686 doch grondig gerestaureerd met nieuw materiaal.

Burgerhuizen Groot Lam en Klein Lam

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3727>)

Grote Markt 35-36 (Mechelen)

Diephuis met verhoogde klokgevel in classicerende barokstijl met jaartal 1734 op de gevelsteen in de top.

Classicistische stadswoning

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3721>)

Grote Markt 28 (Mechelen)

Sober classicistisch rijhuis van drie bouwlagen en dito traveeën onder zadeldak uit het laatste kwart van de 18de eeuw.

Herenhuis De Beitel, de Passer, 't Penseel

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3716>)

Grote Markt 19 (Mechelen)

Monumentaal, eclectisch herenhuis met neoclassicistische kenmerken, in 1902 opgetrokken naar ontwerp van Philippe Van Boxmeer.

Hoekhuis Den Aren

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3843>)

Bruul 1 (Mechelen)

In zijn huidige vorm hoekhuis van drie bouwlagen en respectievelijk één en vijf traveeën onder gebogen zadeldak. Bepoetste en witgeschilderde lijstgevels met 19de-eeuws uitzicht.

Hoekhuis gedateerd 1737

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3708>)

Grote Markt 7 (Mechelen)

Bak- en zandstenen hoekhuis met klokgevel in classicerende barokstijl met sterk verweerde ornamenten, gedateerd 1737.

Hoekhuis In den Boer à la Mode

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3707>)

Grote Markt 6 (Mechelen)

Arduinen rococogevel, afkomstig uit de Bafferstraat. Met de bouw van het huidige stadhuis werd de gevel afgebroken en circa 1905 hier heropgebouwd.

Hoekhuis In het Suyckerhuys

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3730>)

Grote Markt 39 (Mechelen)

Hoekhuis met drie bouwlagen en respectievelijk drie en vijf traveeën onder een afgesnuit zadeldak.

Hoekhuis Koning van Schotland

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3715>)

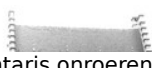

Grote Markt 17 (Mechelen)

Hoekhuis met barokke halsgevel, twee bouwlagen en drie traveeën onder een zadeldak, opgetrokken in 1680.

Hotel De Kraan

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3720>)

Grote Markt 27 (Mechelen)

Pand in 1960-61 heropgebouwd onder leiding van architect A. Lagrou als een benaderende kopie van het vroeger gebouw mits wijzigingen.

Metropolitaanse kerk Sint-Rombouts

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/74569>)

Sint-Romboutskerkhof (Mechelen)

Parochiekerk opgetrokken vanaf de 13de eeuw en ingeplant in de stadskern, de monumentale westertoren domineert het stadsbeeld.

Oorlogsmonument naar ontwerp van Ernest Wijnants

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/216042>)

Sint-Romboutskerkhof (Mechelen)

Dit oorlogsgedenkteken werd in 1924 gerealiseerd, later verplaatst naar aanleiding van de herinrichting van het plein.

Postkantoor De Beyaert

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3703>)

Grote Markt 1 (Mechelen)

Complex gevormd door een gerestaureerd oorspronkelijk L-vormig hoofdgebouw en aanleunende trapgevel, en een vleugel uit het tweede kwart van de 20ste eeuw.

Schepenhuis

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/74581>)

Steenweg 1 (Mechelen)

In zijn huidige vorm: een eerste schepenhuis uit de 13de eeuw en aanleunend een tweede en groter schepenhuis van 1374.

Stadhuys van Mechelen met Lakenhal

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3717>)

Grote Markt 20-21, 22 (Mechelen)

Vierzijdig gesloten complex van gebouwen met trapezoïdale binnenplaats; gevels palend aan de Grote Markt, de Befferstraat, de Reuzenstraat en de Hallestraat.

Stadswoning

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3373>)

Hallestraat 2 (Mechelen)

Breedhuis van twee traveeën en drie bouwlagen; eertijds slechts twee bouwlagen en twee getrapte dakvensters.

Stadswoning

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3374>)

Hallestraat 4 (Mechelen)

Breedhuis van twee traveeën en twee bouwlagen onder een steil zadeldak, uit de 17de eeuw, met latere aanpassingen.

Stadswoning

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3712>)

Grote Markt 11 (Mechelen)

Diephuis met vier bouwlagen en drie traveeën onder een afgesnuit zadeldak; aangepast in 1951.

Stadswoning

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3729>)

Grote Markt 38 (Mechelen)

Breedhuis van drie bouwlagen en drie traveeën onder een steil zadeldak; oudere kern met aanpassingen uit de 19de eeuw.

Stadswoning

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/59204>)

Schoenmarkt 4 (Mechelen)

Diephuis van drie traveeën en vier bouwlagen onder afgesnuit zadeldak met lijstgevel uit het einde van de 18de of het begin van de 19de eeuw.

Stadswoningen

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/3718>)

Grote Markt 23-24 (Mechelen)

Twee rijhuizen met gelijkaardige voorgevelordonnantie van drie bouwlagen en drie traveeën onder een steil gebogen zadeldak, wijzend op een oude kern.

Stadswoningen Kleynhuysken en 't Pothuysken

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/59205>)

Schoenmarkt 5-6 (Mechelen)

Bakstenen constructie van 1819, oorspronkelijk negen en één travee en één bouwlaag onder plat dak, in 1895 herleid tot zeven traveeën.

Uitbreiding stadhuis Mechelen

(<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/212715>)

Grote Markt 20-21, 22 (Mechelen)

Het gebouwencomplex van de Lakenhal gaat terug tot de veertiende eeuw. Sindsdien is er gestaag aan gebouwd en verbouwd.

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: *Grote Markt en omgeving* [online],

<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/7641>

(<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/7641>) (geraadpleegd op 6 maart 2026).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche? Meld het ons via het contactformulier (</contact?uri=https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/7641>).

Onroenderfgoed.be is een officiële website van de Vlaamse overheid

uitgegeven door het agentschap Onroerend Erfgoed
(<https://www.onroenderfgoed.be/>)

Privacyverklaring

(<https://www.onroenderfgoed.be/privacyverklaring>)

Juridische informatie

(<https://www.onroenderfgoed.be/juridische-informatie>)

Agentschap
Onroerend
Erfgoed